

"Biz görüyoruz ki: Dinsizlerin veya sahih bir dini olmayanların ahvalleri muaddele ve munazzemedirler." sorusu ve cevabını açıklar mısınız?

"Eğer desen: "Biz görüyoruz ki: Dinsizlerin veya sahih bir dini olmayanların ahvalleri muaddele ve munazzemedirler."

Şu anda görüyoruz ki, dini Hıristiyan olan ya da dinleri tamamı ile inkar eden Avrupa medeniyetlerinin siyasi ve iktisadi halleri bizden daha adil ve sistemlidirler. Bu soruda zımnen "Onların dininde ya da ideolojisinde acaba bir hakikat mi vardır?" demeye getiriliyor.

"Elcevap: O adalet ve intizam, ehl-i dinin ikazat ve irşadatıyladır. Ve o adalet ve faziletin esasları, enbiyanın tesisleriyle. Demek enbiya, esas ve maddeyi vaz etmişlerdir. Onlar da o esas ve fazileti tutup, onda işlediklerini işlediler. Bundan başka nizam ve saadetleri, muvakkattır. Bir cihetten kaime ve müstakime ise, çok cihattan mâile ve münhaniyedir. Yani, ne kadar sureten ve maddeten ve lâfzan ve maâşen muntazamadır; fakat sîreten ve mâneviyaten ve mânen faside ve muhtelledir."

"Ey birader! İşte sıra üçüncü cihete geldi. İyi tefekkür et. Şöyle:

"Ahlâktaki ifrat ve tefrit ise, istidadatı ifsad ediyor. Ve şu ifsad ise, abesiyeti intaç eder. Ve şu abesiyet ise, kâinatın en küçük ve en ehemmiyetsiz şeylerinde mesalih ve hikemin riayetiyle âlemde hükümfermalığı bedihî olan hikmet-i İlâhiyeye münakızdır."(1)

Üstad Hazretleri bu suale cevap olarak; önce onların hâlihazırda bizden daha ileri olmaları bir iki yüz yılın bir meyvesi ve neticesi değildir, diyor. Bugünkü teknoloji ve maddi terakkinin oluşmasında bütün insanlığın, özellikle de semavi dinlerin büyük katkı ve değerleri vardır. Maddi gelişim bir zamana ve bir döneme hasredilemez. Maddi terakki, insanlığın ortak bir paydası ve ortak bir mirasıdır.

Mesela, demiri ilk olarak yumuşatma ve işleme işini mucize eseri olarak Hazreti Davud (as) insanlığa hediye etmiş, daha sonraki insanlar ise bu hediyeği geliştirerek

---

bugünkü seviyesine getirmişlerdir. Öyle ise Avrupa medeniyetinin şu anki eriştiği seviyede peygamberlerin ve dinlerin büyük bir rolü ve katkısı vardır. Bu medeniyeti ve müktesebatı sadece belli bir döneme ya da belli bir ideolojiye indirgemek doğru olmaz. Nitekim Avrupa medeniyetinin mazisi iki veya üç yüz yıllık bir süreçtir. Bundan önce onlar karanlık çağlar içinde idiler. Onlar karanlıklar içinde iken, İslam medeniyeti dünyaya ışık saçıyordu.

Hem bu medeniyetin maddi açıdan istikrar ve sistemli olmaları her açıdan öyle oldukları anlamına gelmiyor. Belki suret ve maddi açıdan müferreh bir durumda olabilirler, ama mana ve maneviyat açısından da bir o kadar muzdarip ve mutsuzdurlar. Onların bozuk inançları ve beşeri ideolojileri dört başı mamur bir saadeti onlara temin etmiyor. İslam medeniyeti hem maddi hem manevi saadeti verecek potansiyele sahipken, Müslümanlar bu potansiyeli bu son zaman diliminde iyi değerlendiremedikleri için fakir ve geri kalmışlardır.

Özet olarak, **bizim geri kalmamızda İslam'ın bir kabahati olmadığı gibi onların ileri gitmesinde de bozuk inanç ve ideolojilerinin bir katkısı yoktur.**

Bu konu Lemeat'ta geçen **“El hakku ya'lu”** başlığı altındaki bahiste ayrıntılı izah edilmiştir, oraya bakılabilir.

(1) bk. [Muhakemat, Üçüncü Makale \(Unsuru'l-Akide\), İkinci Maksat.](#)

İlave bilgi için tıklayınız:

- [Madem El-Hakku Ya'lu haktır. Neden kâfir, müslime; kuvvet hakka galibdir?](#)
- [Prof. Dr. Şadi Eren, Muhakemat Dersleri \(45. Bölüm\).](#)